

Я ненавиджу школу.
Ненавиджу її понад усе.
І навіть більше...
Вона зруйнувала моє життя.

До трьох років я, мабуть, був щасливий. Достоту не пам'ятаю, але, здається, мені було добре. Я бавився, десятки разів поспіль переглядав мультик про «Маленького бурого ведмедика», придумав мільярди пригод із Гродуду, моїм улюбленим іграшковим цуциком.

Мама розповідала, що я годинами сидів на самоті у власній кімнаті й не нудився — балакав без упину, ніби сам із собою. Тому я зробив висновок, що був щасливий.

Тоді я справді любив усіх і вважав, що всі так само люблять одне одного. А потім, коли мені

виповнилося три роки і п'ять місяців, — бац! — до школи*!

Здається, того першого ранку я йшов туди дуже щасливий. Батьки, певно, все літо мені втовкмачували: «Це таке щастя, любий! Ти підеш до справжнісінької школи!», «Дивись, який красивий шкільний наплічник! Ти підеш із ним до своєї прекрасної школи!» Ну і бла-бла-бла... Напевно, я не плакав — мені було цікаво. А може, хотів подивитися, які в них іграшки, яке «Лего»... Здається, я повернувся зачарований, добре пообідав, усе з'їв і пішов у свою кімнату, розповісти Гродуду про мій чудовий ранок.

Якби ж я знав! Я б смакував їх, оці останні хвилини щастя! Бо одразу після цього моє життя полетіло шкереберть.

- Ходімо, — сказала мама.
- Куди?
- Ну... До школи!
- Ні.

* У Франції дитячий садок є складовою школи. Він є обов'язковим для всіх дітей від 3,5 років. Батьки не мають права заходити на територію школи, лише на запрошення адміністрації. — Прим. перекладачки.

— Тобто «ні»?

— Я більше не піду.

— О, справді? Чому?

— Бо я вже сховався, подивився, яка вона, і мені більше не цікаво. У мене в кімнаті купа справ. Я сказав Гродуду, що зроблю спеціальну машину, щоб допомогти йому знайти всі кісточки, які він закопав під моїм ліжком. Тому в мене немає часу на те, щоб іти до школи.

Мама стала навколішки, а я покрутив головою.

Вона наполягала — і я почав плакати.

Вона підняла мене — і я закричав.

І тоді вона дала мені ляпаса.

Першого в моєму житті.

Ось так.

Ось тобі й школа.

Це був початок жахіття.

Я мільйон разів чув, як батьки розповідали цю історію. Своїм друзям, вихователям, учителям, психологам, логопедам і консультанту з профорієнтації. І щоразу, коли я її чую, пригадую, що так ніколи і не сконструював отой детектор кісток для Гродуду.

Зараз мені тринадцять, і я в шостому класі. Так, знаю, що щось тут не те. Зараз поясню. Не треба рахувати на пальцях. Двічі я залишався на другий рік: у початковій школі в другому, і ось тепер — у шостому класі.

Школа — це вічні концерти вдома. Лише уявіть... Мама плаче, а тато кричить на мене. Або навпаки: мама волає, а батько не говорить ані словечка. Неприємно бачити їх такими. Та що вдієш? Що я можу їм сказати в такій ситуації? Нічого. Я нічого не можу їм сказати, бо, якщо розтулю рота, буде ще гірше. А вони товкмачать мені одне й те ж, як ті папуги: «Працюй!», «Працюй!», «Працюй!», «Працюй!», «Працюй!».

Гаразд, я розумію. Не зовсім дурний. Я хочу працювати! Та халепа ось у чому: що б я не робив, нічого не вдається. Усе, що відбувається у школі, — якась дурня. Китайська грамота. В одне вухо входить, з іншого виходить. Мене водили до мільйона лікарів, перевіряли очі, вуха, навіть мозок. Часу витратили купу, а дізналися, що в мене проблема з концентрацією уваги. Та що ви кажете?! Я й сам добре знаю, що зі мною! Мене б спитали. Немає в мене проблем. Жодних проблем. Просто мені не цікаво. Нецікаво мені. Крапка.

Я був щасливий у школі лише один рік — у старшій групі дитсадка, з вихователькою на ім'я Марі. Її я ніколи не забуду.

Мені здається, що Марі стала вчителькою, щоб продовжувати робити те, що їй завжди подобалося: займатися рукоділлям, створювати цікаві штуки та майструвати всяке-різне. Вона мені одразу сподобалася. Із першого ранку першого дня. Марі носила одяг, який шила власноруч, сама плела светри, вигадувала прикраси. Не було дня, щоб ми не приносили щось додому: їжачка з пап'є-маше, котика з пляшечкою молока, мишку в горіховій шкаралупі, вітрячки, малюнки, колажі... Вона вміла закохувати. Їй не треба було чекати Дня матері, щоб попросити нас долучитися до майстрування. Вона говорила, що день вдалий, якщо ми щось створили. Коли я згадую той час, то кажу собі, що цей щасливий рік став початком усіх моїх поневірянь. І це правда. Саме тоді я зрозумів дуже просту річ: ніщо в усьому світі не цікавить мене настільки, як мої власні руки й те, що вони можуть змайструвати.

На завершення розповіді про Марі скажу, що добре знаю, чим їй завдячую. Певною успішністю у тій старшій групі. Бо вона зрозуміла, з ким має справу. Марі знала, що я готовий заплакати,

якщо мене попросять написати своє ім'я — у мене погана пам'ять. І що для мене було жахом вивчити і розповісти дитячий віршик. Останнього дня перед канікулами я прийшов із нею попрощатися. Горло від хвилювання стискав клубок і говорити було важко. Я простягнув їй свій подарунок — суперову підставку під олівці, з шухлядками — одна для скріпок, інша для кнопок, спеціальним відділенням для гумки і ще усілякими корисностями. Я кілька годин витратив на проект і на декорування! І побачив, що зробив Марі щасливою. Здається, вона була зворушена навіть більше за мене. Вона сказала:

— Я теж маю подарунок для тебе, Грегуаре...
Це була груба книжка.

Марі додала: «Наступного року ти будеш зі старшими, у класі мадам Даре, і тобі доведеться докладати багато зусиль... знаєш навіщо?».

Я похитав головою.

— Щоб прочитати її всю.

Якось удома я попросив маму прочитати мені назву. Вона поклала цю величезну книгу собі на коліна і сказала:

— «1000 справ для маленьких рученят». О-ля-ля, це ж який безлад нас чекає!

Я ненавидів мадам Даре. Ненавидів звучання її голосу, її поведінку, її брудну звичку мати улюбленців. Та все ж навчився читати, бо дуже хотів зробити з упаковки від яєць бегемота, що на сторінці 124.

На моїй анкеті з дитячого садка Марі написала: «У цього хлопчика голова як решето, спритні пальці й величезне серце. Якщо докласти зусиль, з нього будуть люди».

Вперше і востаннє у моєму житті працівник народної освіти сказав про мене добре слово.